

de NOVALES 'artigues' (ben paral·lel a *Felanitx* > *Fenalic* FENALES).

La Véntula, partida vora l'Ebre en te. de Garcia (XIII, 110.29), concreció toponímica d'un antic nom comú que trobem en el Capbreu d'Entença (a. 1340, noms d'aquesta comarca) designant una espècie de pala o xarxa bambolejant moguda per un molí, a la vora de l'Ebre, que copsava savogues i altres peixos: «Arnau Esteve, Examenó *Caena*, e Bern. Tortosa, per una *véntula*, que han, costa lo molí, 5 pareyls de *savogues* ---»; més avall, de nou «cinc pareyls de *savogues*» amb context anàleg (P^o 29r^o). Deu ser un derivat d'un verb *VENTULARE 'moure's al grat del vent, bambolejar', format com *rodolar*, *gronxolar* etc. (i cf. els NLL *Ventolà*, infra). D'ací un derivat diminutiu, amb dissim. *-l- > n- /* (cf. *Vandellòs* etc.): *Venionella* (N.C.E.C., s.v. *Flix*), o més aviat *Bantonella*, agregat de cases escampades, 50 hab., a un k. de Flix, que anoto pron. *la bantonella* i «corral de *La Vantonella*» en l'enq. de Flix (VII, 39); també podria ser un derivat aràbic de *véntola*, amb el «superlatiu islàmic» *bentula êl-Lab*.

Vera. I. Clot, molí, ermita, i barri de *Vera*, entre la ci. de València i la mar, prop del *Canyamelar* (art. de L. B. Lluch i Garín en *Las Provincias* 16-vi-1964), «term. y camino de *Vera*» en els distr. 1, 10 i 11, segons el «callejero» de Val. 1963; amb descr. i foto de l'erm. i molí en *G.G.R.V.*, Val. I, 855, 856; SSiv, ho dóna com «ayuda» de la parr. de Benimaclet; la «partida del Molí de *Vera*» ja figura a princ. del S. XVII en el *Libre d'Antiquitats*.

II. Més al Sud segurament lloc cantat per Teodor Llorente i en *Vora el Barranc dels Algadins* (selecta de poetes valencians, *L'Avenç*, p. 74), i en *Missa d'Alba*, v. 52: «prop de la mar, que en la ribera / --- / l'anomenat *Molí de Vera*, / del moliner---».

III. a. 1173: «in ipsa *Vera*» com afr. de Sta.Oliva (Baix Penedès) (*DECH* v, 777b12).

Tots ells em semblen descendents mossàrabs del mateix mot pre-romà *BARIA, que demostro com ètimon del part. *beira*, i cast. dial. *vera* 'ribera, vorera de la mar o d'un curs d'aigua', d'on també el NL *Vera* de la prov. d'Almeria (*DECH* v, 775b13-14).

Amb conservació del diftong mossàrab: Barranc de *La veïra* te. Castell de Guadalest (XXXV, 22). I en forma masculinitzada: Casa del *Bero* en el te. de La Font de la Figuera (XXXII, 92.6).

En els dos següents es pot dubtar entre un arabisme *burîr*, pl. de *barr* 'ribera, costa' i un diminutiu del *bera* mossàrab precedent: *La Berola* te. de Sollana (XXXI, 412) *la berola* pda. de Benassal (XXX, 55.12).

-*Ver* (*Beni*-), pda. del te. de *Benissa*, pron. *benivér* (XXXIV.7), forma arabitzada *beneveirà*. Pla de PINNA VARIA 'penya grisa o virolada' (cf. els noms en *Beni*- o *Bena*- provinents de PINNA aplegats en el v. I, 258-9) i l'adj. *vair* en el *DECat*. IX, s.v.

Pins vāros, te Lluçmajor prop de *S'Àguila* (XLI, 83.13) = cat. comú *pi ver* en la forma del moss. mallorquí.

Vergara, nom d'un morisc de Senija (XXXIV, 107.14); sembla sobrenom tret d'algun NL veí, provinent de VIRG-ARIA 'bosquet de vímets o vares'.

La Vernitxa pda. de la Vall d'*Uixó* (XXXIX, 10.2); sembla feminització d'un *Vernitxi, germà del NL vallesà *Barnils* (<*Bernius*, germ. BERNICI). Més rebuscat fóra veure-hi un descendent del mot VERONICE que sembla haver donat el cat. *vernís* 'il·lustre, pintura'; impossible fonèticament equiparar amb el nom *Bernisa*, provinent del d'una tribu bereber.

El Veto pda. de Bèlgida (XXXII, 134.24), pot venir, amb el sentit de 'vedat (de caça etc.)' del VETĪTUS que era la forma, en llatí clàssic, del participi del verb *vetare*.

Veta te. Mutxamel (XXXVI, 103.12), cap a St. Vicent del Raspeig.

Les Védoles, pda. del te. de Móra d'Ebre potser idèntic a un nom *Les Vetoles* doc. en un escrit de 1606 relatiu a Miravet (*Bu.So.On.Bna.*, des. 1990, p. 13): potser d'un ll. vg. VETĪTURA (cf. VETĪTA, supra) d'un arabitzat *beṭṭūra* que per la neutralització morisca de *r / l* esdevingué *-ola*, obvi per la tend^a de l'àrab vg. a recular l'accent cap a una síl·laba tancada, passaria a *védola*, amb el canvi en *d* del *f*emfàtic aràbic que tenia pron. sonora.

Altres derivats de VETARE pot ser *La Vidaleta* pda. de Xodos (XXXIX, 90.16), d'un VET-AL-ATA pron. *bṭalāta* pels moros.

Vea, Veia, Veia, -an, V. Baià

Vilà, Barranc de ~, en el te. d'Algímia Baronia (XXX, 34.6) de (SALTUS) VILLANUS, 'barranc dels masos' (ll. VILLA 'masia').

Vinatxos: Font de ~, en el te. de Morella (oït *f. de Bināčos*) a la dena de Morella la Vella.

MENC. ANT. 1273: «permis als Jurats de Morella per dur a la vila l'aigua de la Font de *Vinachos*» (Mtz.Fdo. I, 1432.); 1443: «--- a la Font de *Vinachos*» (Capbreu Milián P^o 80v); «un troç de terra --- en la